

Maribor, 16. 04. 2020

Kmetijska svetovalna služba Maribor
SADJARSTVO
Mag. Zlatka Gutman Kobal
Andrej Soršak, univ. dipl. inž.

POSLEDICE LETOŠNJIH SPOMLADANSKIH POZEB IN SUŠE NA PRIDELAVO JABOLK

Mineva 55 let od zasaditve prvih pionirskih gostih jablanovih nasadov na šibki vegetativni podlagi M9 v Podravju in v Sloveniji. Če smo se v teh desetletjih dodobra naučili tehnologije pridelave jabolk v intenzivnih gostih nasadih in uspešno posodobili opremo ter tehnike obdelave, pa so klimatske spremembe v zadnjem desetletju zaradi pogostih pozeb in suš močno zmanjšale vsakoletne domače pridelke jabolk namizne kakovosti (od leta 2010 šest pozebljih in tri sušne letine). Zelo spremenjeni pedoklimatski pogoji zadnjega desetletja imajo tudi v Podravju za posledico zelo zgodenj fenološki razvoj jablan in večjo nevarnost škod po spomladanskih pozebah in sušah v vseh letnih časih, tudi v zimskih mesecih (letina 2020).

Zadnji spomladanski mrazovi iz noči 14. na 15. april 2020 so še dodatno poškodovali preostale počasi odpirajoče cvetove jablan vseh sort v regiji Podravje. Delež pozebljih cvetov jablan se je v mnogih nasadih jablan glede na predhodne pozebe občutno povečal, na najmanj 50-100%. Za preostale še ne poškodovane cvetove, ki so začeli cveteti po tej zadnji zmrzali pa je upanje o uspešni oplodnji mnogo manjše zaradi velike suše. Intenzivni nasadi jablan so brez omembe vrednih padavin že od lanskega meseca novembra. Le redki nasadi jablan so bili letošnjo pomlad namakani. Zato obstaja velika nevarnost, da se preostali še zdravi cvetovi do začetka naslednjega tedna, ko je napovedano nekaj dežja, ne bodo uspešno oplodili v zadostnem številu. Istočasno bo napovedano delno deževno in oblačno ter ponovno malo hladnejše vreme med 21. in 26. aprilom 2020 povzročilo tudi večje naravno trebljenje že opršenih plodičev.

BO LETOS REDČENJE CVETOV IN PLODIČEV JABLAN V INTENZIVNIH NASADIH SMISELNO ?

- Glede na zgoraj opisane razmere je sedaj že jasno, da v večini rodnih nasadov jablan redčenje odvečnih cvetov jablan s sredstvi ATS v letu 2020 sadjarji v Podravju ne bodo izvajali. Izjema so mladi nasadi do četrtega leta, ki so najmanj pozebli in še niso v polni rodnosti in se morajo zaradi obilnega cvetnega nastavka redčiti, da se vzpostavi stabilno ravnovesje med rastjo in rodnostjo (mladi nasadi gale).
- Redčenje s sredstvom- Amid Thin W (NAD 8,4 %) za mlade nasade ni primerno, ker preveč zavira rast. Tudi rodnih nasadov jablan, ki imajo več kot 50% pozebljih cvetov, zaradi najmanj treh zaporednih spomladanskih intervalov nizkih temperatur krepko pod lediščem in zimske suše, prav tako ni primerno redčiti s sredstvom Amid Thin W.

- Redčenje s sredstvom OBSTHORMON 24A (NAA 8,5 %) iz druge skupine, ki se uporablja, ko je premer plodičev 10 mm je letos prav tako za večino nasadov jablan manj primerno zaradi stresa po pozebah in suši ob hkratnem zelo obilnem cvetnem nastavku, ki je izpraznil vse zimske zaloge rezervnih asimilatov-hranil. Drevesa jablan pa se v tej fazi še ne prehranjujejo preko koreninskega sistema. V nastali situaciji ima to sredstvo pri ugodnih pogojih poleg dobrega učinka redčenja tudi velik vpliv na končno mnogo manjšo debelino plodov, še posebej drobnoplodnih sort (gala, zl. delišes, pinova-drobni plodovi, kljub slabšemu ovesku).
- Glavni ukrep letošnjega redčenja odvečnih plodičev jablan v nasadih s prevelikim oveskom svetujemo izvesti s sredstvom Exillis (BA 2%). Sredstvo se uporablja na drevesih v polni rodnosti z razvito krošnjo v odmerku 3,75 – 7,5 L/ha; pri porabi 1000 litrov vode/ha. Tretira se v času, ko centralni plodiči dosežejo velikost 10-16 mm (BBCH 71-72). Exillis je sintetični citokinin. Pospešuje odpadne stranskih-slabotnejših plodičev, oziroma v razvoju favorizira centralnega. Načeloma z njim lahko redčimo samo enkrat. Pri večkratni uporabi lahko pride do pigmejskih plodov, pa četudi je v drugi ponovitvi redčen samo vrhnji del krošenj dreves. Tudi v mokrih obdobjih s tem sredstvom raje ne redčimo, ker lahko pride do večjega števila pigmejskih plodov. Dobri pogoji za redčenje z Exillis-om so pri 18 – 25° C in zračni vlagi večji od 50 % . Visoke temperature v dnevih po aplikaciji povečujejo učinek redčenja. Če imajo drevesa bogato listno maso in je zračno vlaga visoka (> 90 %) redčimo z nižjimi odmerki.

Redčenje odvečnih cvetov v mladem nasadu gale z ATS, 15. 04. 2020 na sadjarski kmetiji Meško v Vel. Nedelji. Foto Miha Meško

PREHRANA IN URAVNAVANJE RASTI JABLANOVIH NASADOV

V naslednjem tednu svetujemo, da prekinete z vsemi antistresnimi programi s pomočjo listnih gnojil in hormonskih regulatorji in počakate na konec cvetenja, ko bodo vidni rezultati oplodnje. V tem času napovedane padavine bodo tudi dodatno razkrile stopnjo poškodovanosti cvetov in plodičev po pozebah in bodo prihodnje odločitve glede ukrepov listnega in talnega dognojevanja tudi glede na sušo jasnejše. Letošnje dognojevanje z dušikom bo potrebno izvesti načrtno tudi glede na sorto in ovesek. Prav tako mora biti termin za aplikacijo z rastnim regulatorjem Proheksadion-Ca (Regalis, Kudos) letos zaradi pogostih pozeb ob obilnem cvetnem nastavku in močni suši maksimalno prilagoden sorti in kondiciji ter starosti nasada.

Prvo tretiranje se mora izvesti pri povprečni dolžini vseh poganjkov najmanj 2 cm. V nasadih z zimsko rezjo na »KLIK« se bo mnogo lažje odločati, saj je odganjanje toletnih poganjkov zaradi kratke rezi dokaj izenačeno v vseh predelih krošenj dreves. V nasadih s klasično rezjo, je zaradi nastalih razmer koristno upoštevati prirast poganjkov ob prvem tretiranju dolžine najmanj 2 cm (2-3 celi razviti listi z

vršičkom) na višini 1,5 m od tal. Zaradi suše in pozeb svetujemo pri prvem tretiranju s sredstvi Proheksadion-Ca, da poškopite drevesa v celoti. Pri pričakovanem slabšem ovesku plodov se namreč lahko zgodi, da v primeru prvega tretiranja samo vrhov, učinek zaviranja popusti pred prvo dekada meseca julija. Vsekakor pa je za prvo tretiranje celotnega volumna krošenj dreves potrebno odmerke prilagoditi sortam, starosti nasada, ovesku plodičev in padavinam in ne prekoračiti skupnega priporočenega odmerka v navodilih. Sredstvo se lahko uporablja največ do polovice končne velikosti ploda (do najkasneje sredine meseca junija). Pri močno rastočih drevesih, še posebej pod protitočno mrežo je zelo priporočljivo v zadnjem škropljenju posebej izvesti le tretiranje vrhov.

V zelo bujnih nasadih s slabo rodnostjo je učinek sredstva na bolj umirjeno rast lahko še vedno prešibak. Vendar zaradi tega skupnega priporočenega letnega odmerka na hektar ne smemo prekoračiti, saj ima negativni vpliv na dobro diferenciacijo cvetnega nastavka v prihodnjem letu. V teh primerih lahko delovanje sredstva kombiniramo z enostransko rezjo korenin po končanem junijskem naravnem trebljenju (na vzhodni strani) 30-40 cm stran od debel. Vendar je to v letih s sušno zimo kot je letošnja učinek slab, oziroma lahko pride pri kasnejših obilnejših padavinah jeseni in mili zimi še do večje rasti korenin in posledično bše bujnejše rasti dreves. Sredstvo Proheksadion-Ca škropimo pri temperaturi višji od 15 °C. Ne meša se z listnimi gnojili, ki vsebujejo kalcij in bor. Meša se lahko s fungicidi (razen Dodine) in insekticidi. Če v nasadih sočasno uporabljamo bilo katera hormonska sredstva za redčenje in kozmetične učinke mora biti med njimi vsaj tri dni presledka. V letošnjih vremenskih razmerah imajo le ta sredstva prednost pred tretiranjem s Proheksadion-Ca.

Roden nasad gale rezan z zimsko rezjo na »KLIK« že v letu sajenja na sadjarski kmetiji Meško v Vel. Nedelji. Polno cvetenje na dan, 15. 04. 2020 in že prestal vse letošnje pozebo in se bori tudi s sušo. Ne bo redčen v cvet z ATS in ne z Amid Thin W, čakamo! Foto Miha Meško

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor
tel.: (02) 228 49 00, fax: (02) 251 94 82
E-pošta: info@kmetijski-zavod.si,
<http://www.kmetijski-zavod.si/>

MEDNARODNO LETO
ZDRAVJA RASTLIN
2020

120 LET